

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

16 Vtrum Religiosus possit egredi claustrum absque licentia sui prelati, vt
patri subueniat in necessitate existenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVODLIBET. III. ARTIC. XV. ET XVI.

vel in casibus similibus. Simpliciter autem loquendo, inducere aliquem ad iurandum qd religionem non intrare, graue est peccatum. Si enim quis vel let religionem intrare, & immineat et opportunitas temporis, & omnes circumstantiae conuenient, & grauiter peccaret qui cum ab ingressu religionis prohiberet. Vnde Dominus Mat. 23. cōminatur pharisaeis, qui nec ipsi intrabat in regnum celorum, nec alios intrare sinebat. Contra te alius facit aliquem iurare qud religionem non intrabit, impedit eum quantum in se est, ab ingressu religionis secundum quo icumque tē p̄t, & secundum quamcumque circumstantiam opportunam, quia in vniuersali includuntur omnia particularia. Vnde manefestum est op̄gratior peccati.

Ad illud vero qd obijicitur in contrarium, dicendum, qd quamvis licitum sit ab aliquo bono ope re abstinere, tamen illicitum est vel sibi, vel aliis impedimentum opponere, quo minus in illud bona opus procedere possit, sicut licitum est nō dare elemosynam huic pauperi, illicitum tamen est se, vel alium iuramento astringere ad hoc, qud alicui elemosynam nō detur, cuius ratio est: quia præter mittere actum virtutis potest aliquis absque peccato, eo quod præcepta affirmativa, quæ sunt de actibus virtutum, non obligant ad semper, sed impedimentum boni operis directe virtuti contrariatur, & ideo cadit sub proibitione præcepti negatiū, quod obligat ad semper. Vnde omnia talia iuramenta sunt illicita, nec sunt obseranda, & illi qui hoc iurant, iurādū perjurū sunt, quia iuramentum hominem obligare non potest contra charitatem Dei & proximi: vnde quamvis licitum sit alicui religionem nō intrare, illicitum tñ est impedimentum iuramenti apponere sibi, vel alijs. Etiam contra perfectionem uitæ, & contra cōsilii Christi.

QVÆSTIO VI.

DEINDE quæsita sunt tria de his quæ omnipotens in religione existentibus.
¶ Primo, Vtrum religiosus qnihil debet habere in proprio, vel communī, possit elemosynam facere de his quæ sibi ab alijs in elemosynam dantur.
¶ Secundo, Vtrum aliquis in religione existens, sciens patrem suū graui necessitate opprimi, possit exire absq; licentia prælati sui ut subueniat patri.
¶ Tertio, Vtrum status religiosus sit perfectior quam status sacerdotum parochialium, & archidiaconorum.

ARTICULUS XV.

Vtrum religiosus qui nihil habent in proprio, vel communī, possit elemosynam facere.

CIRCA primū sic proceditur. Videtur, qd religiosi qui nihil habent in proprio, vel communī, non possunt elemosynam facere quæ eis proficiat. Non enim proficit elemosyna facient, nisi debito mō fiat: sed tales religiosi non possunt elemosynam debito mō facere, dē enim elemosyna de proprio fieri, secundum illud Tobia 4. Si multum tibi fuerit, abundantanter tribue: si autem modicum, idipsum libet impetriri stude, ergo tales religiosi qd nihil suū hēnt nec in proprio, nec in cōmū non possunt elemosynam facere quæ eis proficiat sed si quam elemosynā de elemosynis sibi factis faciunt, eis proficit, a quib; elemosynam precepit.

SED CONTRA. Inter alia opera, elemosynarum largitio plurimum inuenitur esse fructuosa. Dñs. Dan. 5. Peccata tua elemosynis redime. Si ergo religiosi elemosynas facere nō possunt, que eis proficiant, uidetur esse peioris conditionis quā alij etiam in spiritualibus bonis.

RESPON. Dicendum, quod religiosi, quamvis proprium habere non possint, possunt tamen aliquantum rerum dispensationem habere, sive defractib; possessorum communī, sive etiam de elemosynis particulariter eis collatis: nec refert quantum ad præpositum pertinet, atrum huiusmodi dispensationem habeant auctoritatem sui ordinis, vel auctoritatem alij eius superioris prelati. His ergo quibus d. spesario commissa est, possunt mentore elemosynam facere de bonis quæ eorum dispensationi committuntur, secundum quod eis concipiatur, & huiusmodi elemosyna meritoria est & eis qui minime ministerium exequuntur, & illi quorum huiusmodi res deputatae posseunt. Si vero aliquis religiosus sit, cui non sit huiusmodi rerum dispensatio commissa, ei non licet elemosynam facere.

Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICULUS XVI.

Vtrum religiosus possit egredi claustrum absque licencia priuatis, ut patri subueniat in necessitate existat.

A SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod religiosus si videat patrem suum esse in necessitate, etiam absque prælati sui licencia, possit claustrum exire ad subueniendum patrem. Non ne terminendum est mandatum Dei propernum traditiones. Vnde Dominus Mat. 15. contra quosdam dicit. Iterum fecitlis mandatum Dei pp traditiones vestras: sed ad subueniendum parentibus homo astringitur per præceptum dominum, Honora patrem tuum, & matrem tuam: in quod dem honore intelligitur necessariorū subueniēt, ergo videtur quod non obstantibus religiosis obseruantur, quæ sunt hominum statuta, debeat aliquis religiosus exire claustrum ad subueniendum parentibus secundum præceptum Dei.

SED CONTRA. Spiritualia semper præterenda sunt carnalibus: sed religiosi se obligauerunt ad observandum spiritualia patris, scilicet Dei, cui magis tenemur, secundum illud ad Heb. 12. Quanto magis obtemperabimus patri spiritui, & vincimus: nō ergo debent dimittre sui ordinis obseruantias, ut parentibus carnalibus ministrant.

RESPON. Dicendum, quod aliter est dicendum de illo qui nondum religionem intravit, & alter de illo qui iam in religione est professus. Ille enim qui nondum religionem intravit, si videat patrem suum in magna necessitate, cui per alium subveniri non possit, non debet religionem intrare, sed retinetur ministri parentibus, maxime si absque periculo peccati possit in saculo remanere. Sive vero per alium possit cius parentibus ministriari, potest, si uult, religionem intrare. Vnde Cartylo: exponens illud, Dimilite mortuos sepelire mortuos suos, dicit, quod malum est abducere hominem a spiritualibus, & maxime cum fuerint, qui ministerium parentium compleant. Erat enim alij qui complete possent illius funeris sepulture. Postquam vero aliquis est iam in religione professus, est mortuus mundo: usi per spirituale mortem de obligatus

obligatur a cura impendenda parentibus, sicut etiam de obligaretur per mortem corporalem: & ideo non peccat, nec contra praeceptum Dei agit, si in claustrō remaneat sub praecepto prelati sui, parentum ministratione pretermissa. Est enim factus imponens ad reddendum debitorum ministerium absque propria culpa. Debet tamen quantum potest, salua ordinis obedientia, satagere, ut per se vel per alium suis parentibus subveniatur, si in necessitate fuerint constituti.

Ad illud uero quod in contrarium obicitur dicendum, quod religiosus tenetur ad implendum id, quod ad religionem pertinet non solum ex traditione humana, sed etiam ex praecepto diuino. Obstat n. ex uoto omisso ad obediēdum platis suis: impletio autem uoti cadit sub praecepto diuino.

ARTICVLVS XVII.

Vtrum presbyteri parochiales sint maioris perfectionis quam religiosi.

AD TERTIVM sic proceditur. Videlur, quod presbyteri parochiales, & archidiaconi, sint maioris perfectionis quam religiosi. Dicit n. Chrysostomus in suo dialogo. Si talem mihi aliquem aducas monachum, qualis, ut secundum exaggerationem dicam, Helias fuit, non tamen illi comparandus est, qui traditus populis, & multorum peccata ferre cōpulsus, immobilis peruerterat & fortis. Et parum post dicit. Si quis mihi proponeret optionem, ubi mallem placere, in officio sacerdotali, an in solitudine monachorum, sine comparatione eligerem illud quod prius dixi, nec celabā laudans, & beatos pronuntians eos, qui officium ecclie bene administrare potuerint, & quod laudam tanto studio, & beatum pronuntiabam, non utique defugerem, si idoneum me ad huiusmodi gubernationē uiderem. Et in sequenti e. postmodū dicit. Bene, inquam, admonisti dñe cōsime. Istorū enim, si acerbiū, nec recordari oportet, cum de sacerdotio sit questio, Vtrum si quis in cōversationem multorum politus, potest imperturbatum illum nitorem plena sanctitatis & continentiae splendorē, & alia monachorum bona incorrupta & inconcussa seruare, omnibus est preferendus. Ex quib. uideretur omnia bus, quod presbyteri parochiales, & archidiaconi, si bene in ministerio ecclie uiuant, sint omnibus etiam religiosi preferendi.

Pret. Chrysostomus in eadem li. dicit. Si quis administrato sacerdotio illius proposito, i. monachalis, ludores conferat, tantum eos distare reperiet, quantum inter priuatum distat, & regem: sed multo maius est bene exercere regis officium, quam cuiuscumque persona priuata. ergo multo maius est, quod sacerdos parochialis, vel archidiaconus bene se habeat in suo officio, quam religiosus in suo.

Pret. Episcopi sunt in statu perfectiori quam religiosi, alioquin non licet de religione ad epatum trahire: sed presbyteri parochiales, & archidiaconi similliores sunt episcopis quam religiosi, quia sicut episcopos habent curiam animarum in suo episcopatu, ita presbyteri in sua parochia, & archidiaconus in suo archidiaconatu. ergo archidiaconi & plebani sunt magis in statu perfectionis, quam religiosi.

Pret. Bonum publicū preferendū est bono priuato, & uita aeterna est magis fructuosa quam cōtempatiua, nullamque sacrificium est Deo acceptius, quam zelus aetarum: sed archidiaconi & plebani intēdūt utilitati communī multitudinis, zelo salutis aia-

A rum in actua uita fructificantes, ergo preferendi sunt religiosi, qui salutis propriæ student in vita cōtemplativa Deo seruientes.

Pret. Cui amplius a Deo commissum est, magis meretur si bene administret: sed sacerdoti, vel archidiacono amplius, commissum videtur, qua plus ab eo requiretur in iudicio, ergo bene administrando amplius meretur.

SED CONTRA est, quod dicitur 19. q. r. c. Due. Si quis in ecclesia sua sub episcopo populum retinet, & seculariter vivit, si afflatus spiritus a deo in aliquo monasterio, vel regulari canonia salvare se voluerit, qui na le priuata ducitur, nulla id exigit ut publica constringat: sed lex priuata, quæ est lex Spiritus sancti, ut ibidem sumitur, numquam ducit hominem de statu magis perfecto ad statum minus perfectum, sed facit hominem ascensiones in corde suo disponere, ut in p[ro]f[ess]iōnē dicitur, ergo status religio[rum] forum est perfectior quam status plebanorū.

RESPON. Dicendum, quod perfectio spiritualis virte ex charitate penitanda est, quia qui caret, spiritu taliter nihil est, ut dicitur 1. ad Cor. 13. Ab eius autem perfectione simpliciter aliquis dicitur esse perfectus. Vnde dicitur ad Col. 3. Super omnia charitatem habere, quæ est vinculum perfectionis. Amor autem uim transformatum habet, quia amans in

Camatum quodammodo transferit. Vnde Dion. dicit 4. c. de diuinis nominibus. Est autem extalsim faciens diuinus amor, non sinens sui ipsorum amantes esse, sed amatorum. Quia ergo torum, & perfectum est idem, ut dicitur in 3. phy. ille perfecte charitatem haberet, qui totaliter in Deum per amorem transformatur, scipsum & sua omnino postponens propter Deum. Vnde Au. dicit 14. de ciuitate Dei, quod sicut ciuitatem Babylonis facit amor sui usque ad cōtemptū Dei, ita ciuitatem Dei facit amor Dei usque ad contemptū sui. Et in l. 83. q. quod perfectio charitatis est nulla cupiditas. Greg. etiam super Ezech. dicit, quod cum quis aliquid suum Deo uonet, & aliquid non uonet, sacrificium est. Cum uero omne quod habet, omne quod uiuit, omne quod sapit, omnipotenti Deo uonet, holocaustum est, quod latina lingua dicitur totum incensum. Cuiuscunque ergo mens sic est affectu interiori, ut scipsum, & omnia sua cōtemperat propter Deum, secundum illud Apostoli philipp. 3. Quæ mihi aliquando fuerunt lucra, arbitratus sum ut fieri cora ut Christum in lucratianam, iste perfectus est siue fit religiosus, siue secularis, siue clericus, siue laicus etiam matrimonio iunctus. Abraham enim matrimonio iunctus erat & diues cui Dominus dicit Gen. 17. Ambula coram me, & esto perfectus. & Eccles. 31. dicitur. Beatus diues qui inuenitus est fine macula, & post aurum non abiit, & post pauca subditur. Qui probatus est in illo, & perfectus inuenitus est. Sed aduentendum, quod aliud est esse perfectum, & aliud esse in statu perfectionis. Sunt enim aliqui in statu perfectionis, qui nondum sunt perfecti, sed interdui etiam peccatores sunt etiam aliqui perfecti, qui in statu perfectionis non sunt. Et quamvis status multa significet, & restringat, & firmat, & si quis sunt aetalia huiusmodi, tamen cum dicimus aliquos esse in statu perfectionis, accipiunt pro conditio[n]e, secundum quod libertas, vel seruitus dicitur status, put consuevit dici, quod error personæ, aut conditionis, vel status, impedit matrimonium, non autem error fortunæ, aut qualitatris: & hoc modo accipiunt status secunda, quæstione sexta. Si quan-

Quodlib. S.Tho. C 2 do